

EZA-MEDEWERKER JAAP HAASNOOT HEEFT PER 1 MEI HET EZA-KANTOOR VERLATEN. HIJ WORDT LATER DIT JAAR OPNIEUW UITGEZONDEN NAAR AFRIKA. IN DIT ARTIKEL BEPAALT HIJ ONS BIJ ZES PUNTEN DIE BELANGRIJK ZIJN VOOR ZENDING IN EN VANUIT NEDERLAND.

Zending in het hart

ZES MISSIONAIRE AANDACHTSPUNTEN

JAAP HAASNOOT

In de afgelopen vier jaar had ik het voorrecht om me vanuit de EZA bezig te houden met ontwikkelingen binnen de zendingsbeweging wereldwijd. Dat vogelvluchtperspectief heeft me verschillende dingen geleerd. Zo terugkijkend op de afgelopen periode wil ik kort een aantal zaken noemen die volgens mij onze aandacht verdienen.

DE BIJBEL PER DEFINITIE MISSIONAIR

Laten we maar bij de basis beginnen. We zijn het vast wel eens dat de Bijbel de motiverende basis van zending is. Mensen worden aangeraakt door Gods liefde in Jezus en gaan daarom het evangelie in woorden en daden uitleven. Gods Woord, de Bijbel, speelt daarin een belangrijke rol. Vaak denken we dan aan losse teksten of verhalen: het verhaal van de profeet Jona, de 'Grote Opdracht' of gedeelten uit de brieven van Paulus. Maar toch is dit niet genoeg. De missionaire dimensie van de Bijbel is namelijk niet één aspect naast andere invalshoeken, dat is veel te mager, want de Bijbel is per definitie missionair. En dat heeft natuurlijk te maken met de God van de Bijbel die een missie heeft en alles tot zijn doel wil laten komen. Er is een groep van bijbelgeleerden en missiologen die op deze manier de Bijbel wil lezen en laten zien dat zen-

ding tot het hart van het christen-zijn behoort. Deze methode van bijbellezen wordt ook wel 'missionaire hermeneutiek' genoemd. Chris Wright, één van de vertegenwoordigers van deze stroming, spreekt dan ook over zending als "a major key that unlocks the whole grand narrative of the canon of Scripture" (The Mission of God, 2006). Dit houdt volgens Wright in dat we elk deel van de Bijbel in het licht van Gods grote doel lezen: zijn verlangen voor de hele schepping en voor de mensheid in het algemeen, de verkiezing van het volk Israël in relatie tot de volken, de focus op de Messias Jezus van Nazareth en Gods plan met de gemeente, als doorgevers van zijn zegen tot heerlijkheid van de naam van God.

DE GEMEENTE IN HET HART VAN ZENDING

De centrale rol van de gemeente als basis voor zending wordt in onze tijd terecht benadrukt. Als we terugkijken op de ontwikkeling van de naoorlogse evangelische zendingsbeweging in Nederland, dan zien we dat vooral organisaties naast de kerk (parakerkelijk) het initiatief namen voor zending en evangelisatie. De gemeente liet dat toe en maakte er zelfs graag gebruik van. In onze tijd zien we langzaam een ver-

schuiving plaatsvinden: gemeenten en kerken worden zelfbewuster en nemen meer en meer het heft in handen als het gaat om zending en evangelisatie. Volgens mij is dit een gezonde ontwikkeling. De bijbelse lijn is dat de gemeente vanzelfsprekend missionair is in de eigen omgeving. Daarnaast speelt diezelfde gemeente een belangrijke rol bij het uitzenden en ondersteunen van individuen die het evangelie grensoverschrijdend uitdragen. Als deze ontwikkeling zich doorzet, betekent dit wel dat de rol van zendingsorganisaties gaat veranderen. Was het in het verleden nog zo dat een zendingsgenootschap of -organisatie alles rond de uitzending bepaalde en regelde, we gaan nu in de richting van een faciliterende organisatie die de lokale gemeente in haar zendingswerk ondersteunt. Het lijkt mij belangrijk dat zendingsorganisaties die dienende rol van harte op zich nemen.

EEN DERDE DEEL CHRISTEN

Elk jaar laat het International Bulletin of Missionary Research (IBMR) in een overzicht van wereldzending in getallen zien (Status of global mission, presence, and activities, AD 1800-2025). Het is boeiend om deze statistieken te bestuderen, ook als je weet dat je de getallen soms moet relativiseren,

omdat je vragen kunt stellen over de nauwkeurigheid ervan. Ik heb daar in het Nederlands Dagblad in 2007 een artikel over geschreven (zoek "Statistiek bepaalt zendingsbeleid niet" op www.nd.nl). Wat ik hier aan de orde wil stellen is dat het percentage christenen ten opzichte van de wereldbevolking als sinds 1900 rond de 33% ligt. En de voorspelling voor 2025 staat op 33,8% (IMBR, Vol. 32, No. 1). In absolute getallen zijn de cijfers wel indrukwekkend: in 1900 ca. 560 miljoen christenen, in 2010 bijna 2,3 miljard mensen die zich christen noemen. Maar toch, de percentages laten ten opzichte van de wereldbevolking amper groei zien. Leggen we ons hierbij neer? Is dit het gewoon en zit er niet meer in? Het lijkt me niet dat de evangelische zendingsbeweging tevreden mag zijn met deze cijfers. We moeten voorzichtig zijn het bepalen van onze strategie op grond van statistieken, want daar zien we vaak negatieve resultaten van, maar tegelijkertijd mogen we onze ogen niet sluiten voor de realiteit. Laten we de Heer van de oogst bidden om meer arbeiders, want de oogst is groot. Dan zou het zomaar kunnen dat de arbeiders vooral in Afrika, Azië of Latijns-Amerika te vinden zijn!

ZENDINGSBEWEGING ZUIDEN

Mijn ogen voor de zendingsbeweging vanuit het zuidelijke halfrond gingen pas echt open op een conferentie in Spanje van Comibam (de 'Latijns-Amerikaanse EZA') eind 2006. Daar waren zo'n twee duizend latino zendingsleiders bijeen om na te denken over wereldzending vanuit Latijns-Amerika. Ze waren naar de Spaanse stad Granada gekomen om zo symbolisch het evangelie terug te brengen naar Europa. Wat kunnen wij in Nederland en in Europa leren van deze zendingsbeweging? Ik noem hier kort acht punten die ik heb ontleend aan James E. Plueddemann (Globalizing Theology, 2006, pag. 256-258). Allereerst laten zij ons nieuwe modellen voor het doen van zending zien. Daarnaast zijn er veel

niet-westerse zendelingen die op pad gaan zonder buitenlands geld. Dat is dus geen voorwaarde voor zending. In de derde plaats zien we een krachtige werking van de Heilige Geest binnen de nieuwere zendingsbewegingen. Ook de vertaling van de Bijbel in de eigen taal is van groot belang voor het stimuleren van zending en evangelisatie. In de vijfde plaats leren niet-westerse zendelingen ons hoe we echt holistisch kunnen werken. Ten zesde weten deze werkers dat zending gepaard gaat met lijden en vervolging. Ook kunnen zij ons veel leren over het belang van bidden en ten slotte opereren zij met diverse structuren om zendingswerk te doen (waaronder intentionele migratie).

ZORG VOOR WERKERS

Zendingswerkers hebben ondersteuning nodig. Dit wordt bedoeld met de vage – maar ingeburgerde – term 'member care'. Member care betekent: missionaire werkers ondersteunen bij de voorbereiding op hun taak, stimuleren zich te blijven ontwikkelen en toe te rusten, zodat ze effectief en evenwichtig zijn in werk en leven (definitie van de stichting Member Care Nederland, 2009).

DE GEMEENTE IS VANZELFSPREKEND MISSIONAIR IN DE EIGEN OMGEVING

Uitgezonden werkers hebben zorg nodig om hun werk goed te kunnen doen. Het gaat er dus niet om dat werkers 'in de watten gelegd' worden. Daarbij is het interessant dat onderzoek laat zien dat werkers het best functioneren als de uitzendende organisatie tussen de 5 en 10 procent van haar middelen aan member care besteedt. Het goede nieuws is dat meer dan 50% van westerse zendelingen nu een adequate debriefing krijgt (dat is een gelegenheid voor de werker om zijn ervaringen te kunnen vertellen). Het minder goede nieuws is dat dit percentage voor niet-westerse werkers

minder dan 3% is. Er ligt hier nog een missie voor member care-verleners!

ZENDINGSWERKER ALS BEMIDDELAAR

De zendingswerker heeft het niet gemakkelijk gehad sinds de dekolonisatie. Buiten (maar ook binnen) de kerk werd hij of zij gezien als degene die westerse denkbeelden overbracht, die aan de hand liep van de gevestigde orde en die lokale culturen kapot maakte. Nog steeds heeft het woord 'zendeling' voor velen een negatieve klank. Dat lijkt me onterecht. Het zal u niet verbazen dat ik een warm pleidooi voer voor de herwaardering van de zendeling! Ik sluit me graag aan bij Paul Hiebert die de nieuwe rol van de zendingswerker beschrijft als 'mediator', bemiddelaar (Globalizing Theology, 2006, pag. 297-298). Zo kan de zendeling helpen een brug te slaan tussen het evangelie en de lokale cultuur. Hij kan dat ook doen voor zijn uitzendende kerk! Daarnaast kunnen werkers de kerken in het Westen helpen hun weg te vinden in de relatie tussen christendom en niet-christelijke religies. Ten derde zijn zendingswerkers bemiddelaars in het een-op-een contact tussen gemeen-

ten wereldwijd. Ten slotte kunnen uitgezonden werkers een centrale rol spelen bij het bijeenbrengen van verschillende theologische reflecties en zo een bijdrage leveren aan een 'global theologizing'.

Zending brengt ons bij het hart van de bijbelse boodschap, bij het hart van onze zendende God zelf. In zijn aanwezigheid blijft alleen aanbidding over: "Lof, majesteit en wijsheid, dank en eer en macht en kracht komen onze God toe, tot in eeuwigheid. Amen. (Openbaring 7:12).